

PEYMANA MAFËN ZAROKAN

ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ

PEYMANA MAFÊN ZAROKAN

ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ

Versiyona dostê zarokan ya Peymana Mafên Zarokan ya Neteweyên Yekgirtî ji aliyê yekîneya xebatên zarokan ya Zanîngeha İstanbul Bilgi'yê ve hatiye amadekirin.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin çocuk dostu versiyonu İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi tarafından hazırlanmıştır.

Merheba,

Ez 22 milyon û 883 zarokên li Tirkîyeyê dijîn bi tenê yek ji wan im. Ji bo haya me ji mafên me hebe û em bi wê hişmendiye bijîn û ji bo em xwe bigîhînin zêdetir zarokan, min bi hevalên xwe re ji bo we ev belavok amade kir.

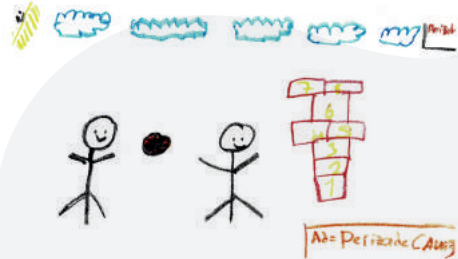
Di hundirê vê belavokê da çi heye? Madeyên peymanê Mafên Zarokan a Neteweyên Yekbûyî heye ku Tirkîye jî di nav da ji hêla 193 welatan ve hatiye îmkirin. Zarokbûn tişteki çawa ye, ji me re behsa wê dike.

Merhaba,

Ben Tirkîye'de yaşıyan 22 milyon 883 çocuktan yalnızca biriyim. Haklarımın farkında olarak yaşamak ve daha fazla çocuğa ulaşmak için, arkadaşlarımla birlikte sizlere bu kitapçığı hazırladık. Ne mi var bu kitapçığın içinde ?

Türkiye'nin de içinde olduğu 193 ülke tarafından imzalanan Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesinin maddeleri var. Çocuk olmanın nasıl bir şey olduğunu anlatıyor bizlere.

Ev peyman li ser 4 rêgezên bingehîn ava bûye. Ev;
Bu sözleşme 4 temel ilke üzerine kurulu. Bunlar;

Xala
Madde **2.**

**Nekirina
cudakariyê**

Ayrımcılık
yapmamak

Xala
Madde **6.**

**Muqatebûna mafê
jiyîn û geşedanê**

Yaşama ve gelişme
hakkını gözetmek

Xala
Madde **3.**

**Ewil fikirandina
feydeya zarokan**

Önce çocukların
yararını düşünmek

Xala
Madde **12.**

**Mafê beşdariya
zarokan**

Çocukların katılım
hakkı

**// Baş e, gelo hûn mafên me yên din jî meraq dikin?
Haydê! Em hemûyan ji serî de bixwînin.**

Peki diğer haklarımızı da merak ediyor musunuz?
Haydi! Hepsini baştan okuyalım. **//**

YAŞASIN OYUN HAKI

● **Xala 1.**
Kî ye zarok?

Em hemû heya hejdeh saliya xwe zarok in.

● **Xala 2.**
Rêgirtina li hember ferq û cudahiye

Li hemberî tu kesî ji me, ji ber malbat yan taybetmendiye me, tu carî, li tu cihan ferq û cudahî nikare bê kirin. Taybetmendiye me ye cuda tu carî ji bo vederkirin û kêmxistinê/biçûkkirinê nikarin bèn bikaranîn.

● **MADDE 1**
Çocuk kimdir?

On sekiz yaşına kadar hepimiz çocuğuz.

● **Madde 2**
Ayrımcılık yapmamak

Hiçbirimize, hiçbir zaman, hiçbir yerde, ailemizin ya da bizim hiçbir özelliğimiz nedeniyle ayrımcılık yapılamaz. Farklı özelliklerimiz hiç bir zaman dışlama ya da aşağılama nedeni olarak kullanılamaz.

● **Xala 3.**

Beriya her tiştî berjewendiyên zarokan

Di her rewşê de ku bandorê li ser me çêdike, divê qencî û xirabîya meselê ji bo zarokan bê hizirkirin û her kiryarek li gor vê pîvanê bê tetbîqkirin.

● **MADDE 3**

Öncelikle çocukların yararı

Bizi etkileyen her durumda önce bizim için neyin iyi olacağı düşünülmeli ve ne yapılacaksa buna göre yapılmalıdır.

● **Xala 4.**

Bikaranîna hemî mafên me yên di peymanê de

Dewlet mecbûr e ku rê li ber bikaranîna hemû mafên me veke.

● **Madde 4**

Sözleşmedeki haklarımızı kullanmak

Devlet tüm haklarımızı kullanabilmemizi sağlamak zorundadır.

● **Xala 5.**

**Rêberiya dê û bavên û pêş-
veçûna zarokan**

Malbata me rêbera me ya jiyane ye û ji bo bikaranîna mafên me alîkariyê dide me. Hindî ku zerarekê nedin me divê dewlet li hember rêberî û daxwazên dê û bavên me rêzdar be.

● **MADDE 5**

**Anne baba rehberliğı ve çocuş-
ğun gelişimi**

Ailemiz bizim hayattaki rehberimizdir ve haklarımızı kullanmamız için bize yardımcı olur. Devlet, bize bir zararı olmadıkça, anne babamızın rehberliğine ve isteklerine saygı gösterir.

● **Xala 6.**

Mafê jiyân û pêşveçûnê

Mafê me hemûyan ji bo jiyaneke tendurist, mezinbûn û pêşveçûnê heye.

● **Madde 6**

Yaşama ve gelişme hakkı

Hepimizin sağlıklı bir şekilde yaşamaya, büyüme ve gelişme hakkı vardır.

● Xala 7.

Qeydiya çêbûna me, navê me û mafê me yên hemwelatiyê

Gava em têne dinyayê navek li me tê kirin
û welatê em tê de nasnameyekê dide me.
Dîsa mafê me heye ku ji aliyê dê û bavên
xwe ve em bîn xwedîkirin û mezinkirin.

● Madde 7

Doğum kaydımız, ismimiz ve vatandaşlık hakkımız

Doğduğumuz anda bize bir isim konur ve
vatandaşı olduğumuz ülke bize bir kimlik
verir. Ayrıca anne babamız tarafından ba-
klıp büyütölmeye de hakkımız vardır.

● Xala 8.

Parastina nasnameya me

Divê dewlet navê me, nasnameya me,
pêwendiyên me yên hemwelatiyê û yên
malbatî biparêze.

● Madde 8

Kimliğimizin korunması

Devletin hepimizin ismini, kimliğini, vatan-
daşlık bağlarımızı ve aile bağlarımızı kuru-
ması gerekir.

● **Xala 9.**
Cudanekirina ji dê û bavên

Ji xeynî ku yek ji wan li hember me di nav tevgerên nebaş de be tu kes nikare me ji dê û bavên me veqetîne. Heger dê û bavên me ji hev cuda bûbin mafê me heye em herduyan jî bibînin. Dema bîrjara tiştek bi vî rengî tê dayîn divê serî li fikra me jî bê dayîn.

● **Madde 9**
Anne ve babamızdan ayrılma-
ma

Anne ve babamızın ya da ikisinden birinin bize kötü davranması durumu dışında kimse bizi anne ve babamızdan ayıramaz. Eğer annemiz ve babamız birbirinden ayrılmışsa, ikisiyle de görüşmeye hakkımız vardır. Bütün bunlara karar verilirken bizim de görüşümüz alınmak zorundadır.

● **Xala 10.**
Demalbat jinûve tê cem
hev

Heger dê û bavên me li welatên cuda bijîn, ji bo ku em hev bibînin yan carek din bêne cem hev divê derfeta seyaheta me hebe.

● **Madde 10**
Ailemizin yeniden bir araya
gelmesi

Eğer annemiz ve babamız farklı ülkelerde yaşıyorsa, onlarla görüşmemiz veya yeniden bir araya gelmemiz için kolayca seyahat etmemiz sağlanır.

● **Xala 11.**

Bi rêyên derqanûnî neşandina welatek din

Divê dewlet tevdiran bigire ku tu zarok bi rêyên derqanûnî ji bo welatek din neyê şandin.

● **Xala 12.**

Rêzdariya li hember fikrên me

Dema mezinên me derbarê me de biryarekê didin mafê me jî heye em fikrên xwe bibêjin. Divê ew hisaba fikrên me jî bikin.

● **Madde 11**

Başka bir ÷lkeye yasadsî yol-dan gnderilmeme

Devletin hiç bir çocuğun ÷lkeden yasadsî olarak çıkarılmaması için önlemler alması gerekir.

● **Madde 12**

Grşlerimize saygı gösterilmesi

Büyükler bizimle ilgili kararlar alırken bizim de düşündüğümüzü söyleme hakkımız vardır. Onların bizim görüşlerimizi de hesaba katması gerekir.

● **Xala 13.**

Azadiya vegotinê û mafê stendina agahiyê

Hindî ku zerarekê nede kesek din mafê me yê derbirîna fikrên me heye. Ji bo ku em fikrên xwe pêşve bibin û li gel kesên din parve bikin, îstifadekirina ji amûrên wekî kitêb,televîzyon, înternet, tiyatro, sînemayê jî perçeyek ji vî mafî ye.

● **Madde 13**

İfade ve bilgi alma özgürlüğü

Başkasına bir zarar vermediği sürece düşündüklerimizi özgürce açıklamak hakkımızdır. Düşüncelerimizi geliştirmek ve başkalarıyla paylaşmak için kitap, televizyon, internet ya da tiyatro, sinema gibi araçları kullanmak da bu hakkın bir parçasıdır.

● **Xala 14.**

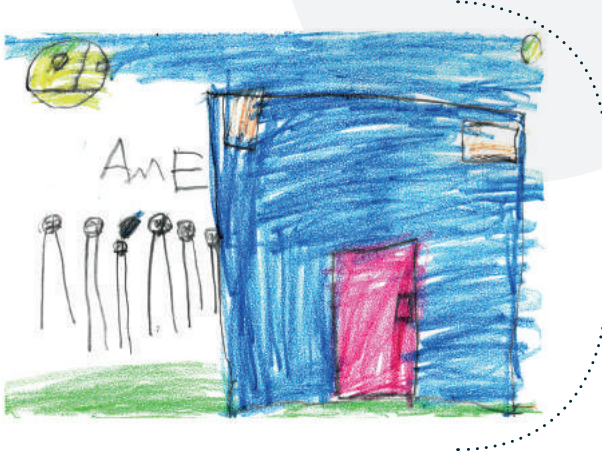
Azadiya fikr, wijdan û dîn

Hindî ku li hember bikaranîna mafên kesên din nebe asteng em dikarin her tiştê ku em bixwazîn bifikirin, baweriyê pê binin; pêdiviyên bawerîya xwe bi cih binin. Dê û bavên me jî di vê meseleyê de rêberîya me dikin.

● **Madde 14**

Düşünce, vicdan ve din özgürlüğü

Başkalarının haklarını kullanmalarına engel olmadığımız sürece, istediğimizi düşünebilir; istediğimiz şeye inanabilir; dinimizin gereklerini yerine getirebiliriz. Anne ve babamız bize bu konularda rehberlik yapar.

● **Xala 15.**
**Azadiya rêxistina aştiyane
û civînê**

Hindî ku rê li ber mafên mirovên
din negire mafê me heye em li
gel zarokên din koman ava bikin,
komeleyan vekin û tevû kom û
komeleyên hejû bibin.

● **Madde 15**
**Barışçıl örgütlenme ve
toplanma özgürlüğü**

Diğer insanların haklarını engelle-
mediğimiz sürece, başka çocuklarla
gruplar ve dernekler kurmaya ve va-
rolan grup ve derneklere katılmaya
hakkımız vardır.

● **Xala 16.**
**Xefitiya jiyana taybet, rû-
met û rêzdarî**

Mafê me ye ku jiyana me ya taybet
nepenî be. Kes nikare derbarê me de
tiştêk xirab bibêje, nikare têkeve mala
me yan ya malbata me, nikare name
û mailên me veke.

● **Madde 16**
**Özel yaşamın gizliliği, onur
ve saygınlık**

Özel yaşamımızın gizli tutulması bi-
zim hakkımızdır. Kimse hakkımızda
kötü şeyler söyleyemez, bizim veya
ailemizin evine giremez, mektupları-
mızı ve e-postalarımızı açamaz.

● Xala 17.

Mafê bidestxistina agahiyan û xwegihandina medyayê

Mafê me heye ku em bi awayekî ewle agahiyan ji amûrên cûrbicûr yên wekî kitêb, rojname, televîzyon, radyo û înternetê bistînin. Divê ev agahî di çerçoveya şiyana famdariya me de bin û ji bo pêşveçûna me bi feyde bin.

● Madde 17

Bilgi ve medyaya ulaşma hakkı

Kitap, gazete, televizyon, radyo ve internet gibi çeşitli kaynaklardan güvenilir bilgi edinmeye hakkımız vardır. Bu bilgiler anlayabileceğimiz ve gelişimimiz için yararlı olan bilgiler olmalıdır.

● Xala 18.

Berpirsariya hevpar ya dê û bavên me

Berpirsariya hevpar ya dê û bavên me ye ku her dem ji bo me tiştê herî baş bifikirin û me mezin bikin. Divê dewlet xizmetkar be ji bo pêdiviyên dê û bavên me yên di vî warî de.

● Madde 18

Anne babamızın ortak sorumluluğu

Her zaman bizim için en iyi olanı düşünerek bizi yetiştirmek anne babamızın ortak sorumluluğudur. Devletin anne ve babamıza bu konuda ihtiyaç duydukları hizmetleri sunması gerekir.

● Xala 19.

Parastina li hember her cure tundî, îstismar û ihmalkariyê

Divê dewlet hewcedariya ji bo xwedîkirina me pêk bîne. Ji bo vê çendê jî li hember her cure xirabî, tundî, îstismar û ihmalkariyên dê û bavên me yan jî kesên din ên ji xwedîkirina me berpîrsiyar, me biparêze.

● Madde 19

Her tür şiddet, istismar ve ihmale karşı korunma

Devlet, bizim gerektiği gibi bakılmamızı sağlamalıdır. Bunun için anne babamızın veya bize bakmakla sorumlu başka kişilerin her türlü kötü davranış, şiddet, istismar ve ihmaline karşı devletin bizi koruması gerekir.

● Xala 20.

Xwedîkirina alternatîf

Heger dê û bavên me yan malbata me jî ber sedemê nikanin me xwedî bikin, dewlet wê îmkanê pêk tîne ku kes yan saziyên guncav me xwedî bikin. Kes yan saziyên berpîrsiyariya xwedîkirina me hildigirin li hember baweriya me, zimanê me, kevneşopiyên me, rûmeta me ya mirovahiyê û mafên me divê rêzdar bin.

● Madde 20

Alternatif bakım

Anne babamız ya da ailemiz herhangi bir nedenle bize iyi bakamıyorsa, devlet uygun kişi veya kurumların bizim bakımımızı üstlenmesini sağlar. Bakımımızı üstlenen kişi veya kurumlar dinimize, dilimize, geleneklerimize, insanlık onurumuza ve haklarımıza saygı gösterir.

● **Xala 21.**
Stendina welayetê

Kesek dikare ji welatê me yan jî ji welatek din welayeta zarokekî/ê bistîne. Dema biryara stendina welayetê tê dayîn divê yên mezin ji bo zarokan tiştê herî baş bifikirin.

● **Xala 22.**
Zarokên penahende

Hin zarok ji ber ku li welatên xwe ne di nava ewlehiyê de ne yan li gel malbatên xwe yan jî bi serê xwe îltîcayî welatek din dikin. Di vê rewşê de divê zarok bi taybet bê parastin û xwedîkirin. Ev zarok li gel zarokên wî welatî xwediyên heman mafan in.

● **Madde 21**
Evlât edinilme

Kendi ûlkemizden veya bir başka ûlkeden birisi bir çocuğu evlat edinebilir. Çocukları evlat edinmeyle ilgili karar verirken yetişkinlerin düşünmesi gereken şey çocuklar için en iyi olanı yapmaktır.

● **Madde 22**
Sığınmacı çocuklar

Bazı çocuklar kendi ûlkelerinde güvende hissetmedikleri için aileleriyle ya da kendi başlarına başka bir ûlkeye sığınabilirler. Bu durumdaki bir çocuğun özel olarak korunması ve desteklenmesi gerekir.

● Xala 23. Zarokên astengdar

Zarokên ji aliyê hişî yan laşî ve astengdar mafdar in ji bo lênihêrîneke taybet, ji bo jiyaneke kamil û azad perwerdehî û alîkariyê bistînin û tevî civakê bibin.

● Madde 23 Engelli çocuklar

Zihinsel ya da bedensel engelli çocukların özel bakıma, eksiksiz ve bağımsız bir yaşam sürmek için destek ve eğitim almaya ve topluma katılmaya hakları vardır.

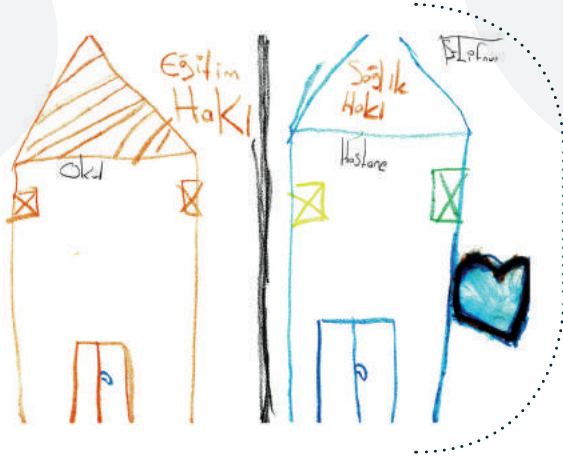
● Xala 24. Xizmet û lênihêrîna tenduristiyê

Mafê me heye ji bo xizmeteke baş a tenduristiyê. Dîsa ji bo parastina tenduristiya xwe ava pajiq, xwarinên biadan, hawirdorek paqij û perwerdeya tenduristiyê mafên me yê rewa ne. Heger li welatê me ji bo van derfet nebin welatên din divê piştevan û alîkar bin.

● Madde 24 Sağlık bakımı ve hizmetleri

Kaliteli bir sağlık hizmeti almaya hakkımız vardır. Ayrıca sağlığımızı korumak için temiz su, besleyici gıda, temiz çevre ve sağlık eğitimi de hakkımızdır. Eğer bizim ülkemizde bunlar için yeterli zenginlik yoksa diğer ülkeler dayanışma içinde bize yardımcı olmalıdır.

● **Xala 25.**
Kontrola saziyan ya birêkûpêk

Heger em li saziyekê bên xwedîkirin û ji dê û bavên xwe dûr bin, ji bo ku ji lênihêrîn û muameleya li gel me tê kirin piştrast bibe divê dewlet wan saziyan kontrol bike.

● **Madde 25**
Kurumların düzenli olarak denetlenmesi

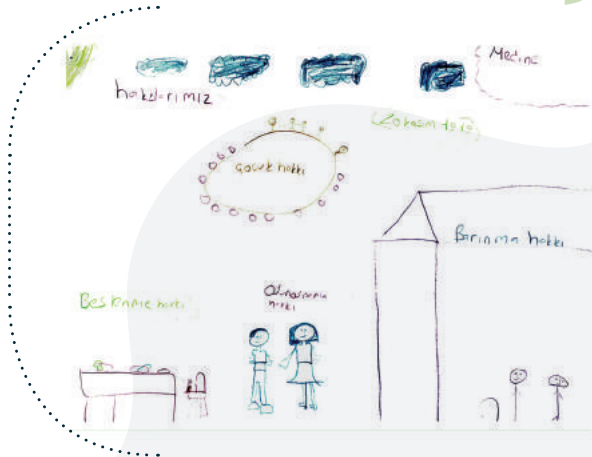
Eğer bir kurumda bakılıyorsa ve anne babamızdan uzaktaysak devletin iyi bir biçimde bakıldığından ve bize iyi muamele edildiğinden emin olmak için kontroller yapması gerekir.

● **Xala 26.**
İstifdekirina ji ewlekariya civakî

Ji bo pêşveçûneke tendurist û şert û mercên jiyana baş mafê me heye ku em ji ewlekariya civakî istifade bikin. Ji bo zarokên malbatên kêmderfet divê dewlet ewlekariya civakî pêk bîne.

● **Madde 26**
Sosyal güvenlikten yararlanma

Sağlıklı gelişmemiz ve iyi koşullarda yaşamamız için sosyal güvenlikten yararlanma hakkımız vardır. Yeterli parası olmayan ailelerdeki çocuklar için sosyal güvenliği devlet sağlamalıdır.

● **Xala 27.**
Standarta jiyanekê baş

Ji bo ku ji aliye fizikî, ruhî, exlaqî û civakî ve em pêşve biçin divê em di nava derfetên baş de bijîn. Divê dewlet ji bo vê çendê alîkariyê bide malbatan.

● **Madde 27**
Yeterli yaşam standardı

Fiziksel, ruhsal, ahlaki ve toplumsal açıdan gelişmemiz için iyi koşullarda yaşamamız gerekir. Devletin bunun için ailelere destek vermesi gerekir.

● **Xala 28.**
Mafê perwerdehiyê

Mafê me yê stendina perwerdehiyê heye. Perwerdeya seretayî divê ji bo herkesê bivênevê û bêpere be. Perwerdeya navîn û bilind divê wisa be ku hemû şiyanên zarokan pêşve bibe û ji her kesê re vekirî be. Dîsa qaîdeyên disiplinê yê dibistanê divê rûmeta me ya mirovahiyê biparêze. Heger li welatê me ji bo van derfet nebin, welatên din bi riheke piştvanî ya navneteweyî alîkariya hev dikin.

● **Madde 28**
Eğitim hakkı

Eğitim almaya hakkımız vardır. İlköğretim he kes için zorunlu ve ücretsiz olmalıdır. Orta ve yüksek öğretim tüm çocukların yeteneklerini geliştirecek biçimde ve herkesçe açık olmalıdır. Ayrıca okulda disiplin kurallarının bizim insanlık onurumuzu koruması gerekir. Eğer bizim ülkemizde bunlar için yeterli zenginlik yoksa diğer ülkeler dayanışma içinde bize yardımcı olur.

● **Xala 29.**
Armancên perwerdehiyê

Divê perwerdehî kesayetiya me, şiyânê me pêşve bibe. Divê li gorî mafên mirovan be. Divê mirovan aresteyî rêzgirtina li hember nixêna me û malbatên me, yê kesên din û welatên din bike. Dîsa divê rêzdariya li hember siruştê jî qahîmtir bike.

● **Xala 30.**
Zarokên milletên kêmine û niştecih

Ji piraniya welatî cuda be jî mafê me heye ku em ziman, bawerî û kevneşopiyên malbata xwe fêr bibin.

● **Madde 29**
Eğitimin amaçları

Eğitim, kişiliğimizi, yeteneklerimizi, becerilerimizi geliştirmelidir. İnsan Haklarına uygun olmalıdır. Hem kendimizin ve ailemizin hem de başkalarının ve başka ülkelerin değerlerine ve kültürlerine saygıya yönlendirmelidir. Ayrıca doğaya saygıyı da geliştirmelidir.

● **Madde 30**
Azınlık ve yerli halktan çocuklar

Ülkemizdeki çoğunluğunkinden farklı da olsa ailemizin geleneklerini, dinini ve dilini öğrenmeye hakkımız vardır.

● **Xala 31.**
Serbestiya zamanî, leyîz û çand

Mafê me heye ji bo rehetiyê, bêhnvedanê, leyîzîne û tevlûbûna çalakiyên çandî yên cûrbicûr.

● **Madde 31**
Serbest zaman, oyun ve kültür

Rahatlamaya, dinlenmeye, oyun oynamaya ve çeşitli kültürel amaçlı etkinliklere katılmaya hakkımız vardır.

● **Xala 32.**
Xebitandina zarokan

Divê dewlet li hember wan karan me biparêze ku ji bo tenduristî û pêşveçûna me bi zerer in, ji bo perwerdehiya me astengdar in û dibin sedem ku mirovên din me îstîsmar bikin.

● **Madde 32**
Çocukların çalıştırılması

Devlet bizi, sağlık veya gelişimimiz için zararlı olan, eğitimimizi engelleyen veya başka insanların bizi kullanmalarına neden olan işlerden korumalıdır.

BERAHAN

● **Xala 33.**
Zarok û bikaranîna tiryakê

Divê dewlet li hember rêyên hilberîn û belavkirina tiryakan me biparêze.

● **Madde 33**
Çocuklar ve uyuşturucu kullanımı

Devlet bizi tehlikeli uyuşturucu maddelerin üretim ve dağıtım yollarına karşı korumalıdır.

Xala 34.

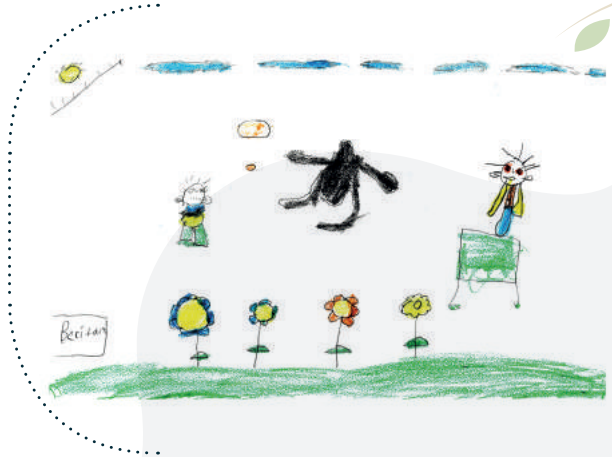
● Parastina li hember îstismara zayendî

Dewlet mecbûr e hemû zarokan li hember bikaranîna zayendî biparêze.

Madde 34

● Cinsel istismara karşı korunma

Devlet tüm çocukları cinsel olarak kötüye kullanılmaktan korumak zorundadır.

● **Xala 35.**

Parastina li hember
qaçaxçitiya mirovan, firotin û
revandina wan

Divê dewlet li hember revandina me,
firotina me, ji bo xebitandinê birina me ya
bo welatên din tevdîran hilgire.

● **Xala 36.**

Parastina li hember rêyên din
ên îstîsmarê

Divê em li hember hemû kiryar û tevgerên
bizerer bên parastin ku pêşveçûn û hizûra
me xirab dikin.

● **Madde 35**

İnsan kaçakçılığı, satışı ve ka-
çırılmasına karşı korunma

Devlet kaçırılmamıza, satılmamıza, çalıştı-
rılmak için başka ülkelere götürülmemize
karşı kesin önlem almalıdır.

● **Madde 36**

Diğer istismar biçimlerine
karşı korunma

Gelişimimize ve huzurumuza zarar ve-
recek tüm davranış ve uygulamalara
karşı korunmamız gerekir.

Xala 37.

Parastina li hember
muameleya kêmxistinê û
mehrûmkirina ji azadiyê

Heger bi şiklekî em qanûnan bînpê bikin
ji kes nikare li hember me zalimane
tevbigere û me kêmxistinê. Heger em
herî dawî ye ji bo cizakirina me. Heger em
bên hepiskirin ji divê li gel mezinan em ne
li heman cihî bin û em bikaribin malbata
xwe zêde bibînin.

Madde 37

Aşağılayıcı muamele ve öz-
gürlükten yoksun bırakmaya
karşı korunma

Eğer bir şekilde yasaları çiğnersek hiç kimse
bize zalimce davranamaz ve bizi aşağıla-
yamaz. Hapse konmak bizi cezalandırmak
için olabilecek en son yoldur. Hapsedilsek
bile yetişkinlerle aynı yere konmamalı, ve
ailemizle sık sık görüşebilmeliyiz.

Xala 38.

Parastina zarokên ku di bin
bandora şerê çekdarî de mane

Heger em ji hejdeh saliyê biçûktir bin
dewlet desdûrê nade em leşkeriyê bikin
yan jî tevî şerî bibin. Divê ew zarokên li
qadên şerî bi taybet bên parastin.

Madde 38

Silahlı çatışmadan etkilenen
çocukların korunması

On sekiz yaşından küçüksek, devlet
askerlik yapmamıza veya savaşa katıl-
mamıza izin vermez. Savaş bölgelerinde
yaşayan çocuklara özel koruma sağ-
lanmalıdır.

● **Xala 39.**
Zarokên mexdûrên
muameleyên xirab û her cure
îstîsmarê

Heger em hatibin îhmalkirin, rastî muameleyên xirab hatibin an jî li qadên şerî jiyabin, ji bo ku jinûve em tenduristiya xwe bidest bixin û di nava civakê de bextewar bibin mafê me heye ku em alîkariyeke taybet bistînin.

● **Madde 39**
Kötü muamele ve her tür istis-
mar mağduru çocuklar

İhmal edilmiş, kötü muamele görmüş ya da savaş bölgesinde yaşamışsak, sağlığınıza yeniden kavuşarak topluma içinde mutlu olmak için özel yardım almak hakkımızdır.

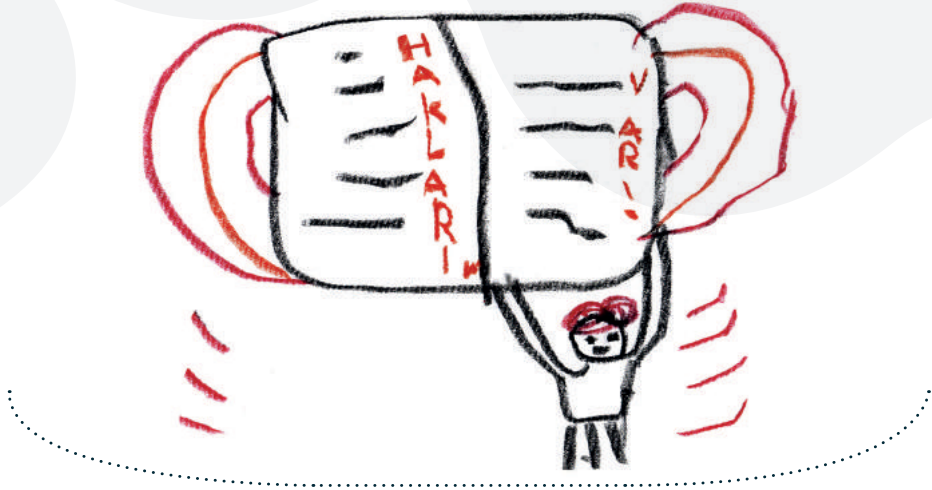
● **Xala 40.**
Pergala dadmendiya zarokan

Em bi binpêkirina qanûnan bên sûcdarkirin jî divê em muameleyek wisa nebînin ku rûmeta me têk bibe. Divê em bikaribin alîkariya qanûnî bistînin. Cezayên me divê li gor temenê me, rewşa me û berjewendiyên me yên esasî bin.

● **Madde 40**
Çocuk adaleti sistemi

Yasaları çiğnemekle suçlanıyor olsak da, onurumuzu kırmayan bir muamele görmeliyiz. Hukuki yardım alabilmeliyiz. Bize verilecek cezalar, yaşımıza, durumumuza göre ve öncelikli yararımız gözetilerek verilmelidir.

● **Xala 41.**
Pêşvebirina mafên zarokan

Heger li welatê me qanûnên derbasdar yên derbarê zarokan de, ji qai deyên vê peymanê baştir bin ew qanûn tên tedbîqkirin.

● **Madde 41**
Çocuk Haklarının Gelişmesi

Ülkemizde çocuklarla ilgili yürürlükteki yasalar bu sözleşmedeki kurallardan daha iyiyse, o yasalar uygulanır.

● **Xala 42.**
Pênaseya berbelav ya peymanê

Dewlet ji bo ku hemû sazî, dê û bav vê peymanê bizanin erkdar e.

● **Madde 42**
Sözleşmenin yaygın tanıtımı

Dewlet, bütün anne babaların, kurumların ve çocukların sözleşmeyi öğrenmesini sağlamalıdır.

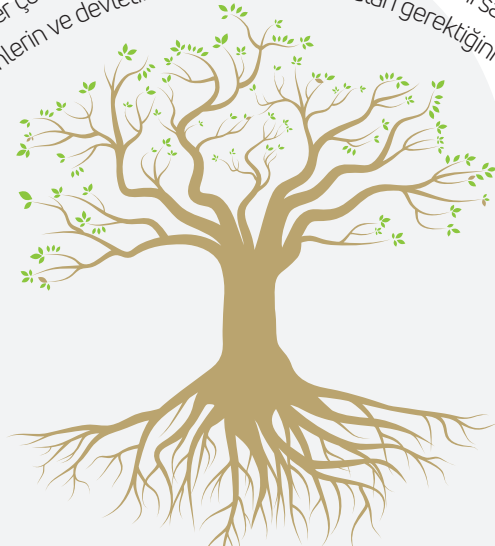

Xala 43. - 54. Peywirên dewletê

Ev xal ji bo ku zarok ji hemû mafên xwe bikaribin îstîfade bikin çawaniya hevkarîya dewlet û mezinan rave dike.

Madde 43 - 54 Devletin görevleri

Bu maddeler çocukların bütün haklarından yararlanmalarını sağlamak için yetişkinlerin ve devletin birlikte nasıl çalışmaları gerektiğini açıklar.

Heke hûn der barê vê peymanê da bixwazin zêdetir tiştan hîn bibin, malperên înternetê yên ku hûn dikarin lê binêrin jî hene.

Mînak; wekî [unicef.org.tr](https://www.unicef.org.tr) an jî [cocukhaklari.gov.tr](https://www.cocukhaklari.gov.tr)

Ne bi tenê em, hemû civak heke van mafan bizanibe û ji me zarokan re bê vegotin, ev tişteki pir girîng e.

Yek jî, heke em pê bihesin em nikarin hin mafên xwe bi kar bînin, an jî mafên me tîn binpêkirin, em dikarin ji malbata xwe, ji dibistanê, ji saziyên cuda yên dewletê an jî saziyên civakî yên sivil ên li ser mafan dixebitin jî piştgiriye bixwazin.

“ Em jî berpiryar in ku mafên me bikevin rewacê! ”

Bu sözleşmeyle ilgili daha çok şey öğrenmek isterseniz bakabileceğiniz internet sayfaları da var.

Örneğin : [unicef.org.tr](https://www.unicef.org.tr) ya da [cocukhaklari.gov.tr](https://www.cocukhaklari.gov.tr) gibi.

Sadece bizim değil tüm toplumun bu hakları bilmesi ve biz çocuklara anlatması çok önemli.

Bir de bazı haklarımızı kullanamadığımız ya da haklarımızın ihlal edildiğini düşünüyorsak ailemizden, okuldan devletin farklı kurumlarından ya da hak temelli çalışan sivil toplum kuruluşlarından destek alabiliriz.

“ Haklarımızı hayata geçirmekten biz de sorumluyuz! ”

Ev belavoka destan bi hevkarîya Weqfa Koçê û Komeleya Mafên Mirovan wek cureyek dostê zarokan a peymanî Mafên Zarokan a Neteweyên Yekbûyî hatiye amadekirin. Li gor Versiyona Dostê Zarokan a ku şaxa Xebatên Zarokan a Zanîngeha Bîlgîyê çêkiriye, hatiye amadekirin. Sêwirandin û wêneyên belavoka destan ji hêla zarokên li Weqfa Koçê ve hatine çêkirin.

Bu el kitapçığı Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları sözleşmesinin çocuk dostu versiyonu olarak Göç ve İnsani Yardım Vakfı ile İnsan Hakları Derneği ortaklığıyla hazırlanmıştır. Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları biriminin hazırladığı "Çocuk Dostu " versiyonu göz önünde tutularak hazırlanmıştır. El kitapçığının tasarımı ve resimleri Göç Vakfındaki çocuklar tarafından oluşturulmuştur.

**Mafên Zarokan, hema niha!
Em bi tenê niha zarok in!
Çocuk hakları hemen şimdi!
Çünkü yalnızca şu anda çocuğuz!**

*Ev kitêbçe bi piştevaniya Delegasyona Tirkiyeyê ya Yekîtiya Ewropayê hatiye çapkirin.
Naveroka vê kitêbçeyê alîgiriya fikrên Delegasyona Tirkiyeyê ya Yekîtiya Ewropayê nake.*

*Bu kitapçık Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu'nun desteğiyle üretilmiştir.
Bu kitapçığın içeriği Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu'nun görüşlerini yansıtmamaktadır.*

**YA KOMELEYA MAFÊ MIROVAN | İNSAN HAKLARI DERNEĞİ (İHD)
ŞAXA AMEDÊ | DİYARBAKIR ŞUBESİ**

Ali Emiri 1.Sok. Yılmaz 2004 Apt. No: 1/3 Yenişehir/ DİYARBAKIR

T: 0412 223 30 33 - 229 58 66 F: 0412 223 57 37 E: diyarbakir@ihd.org.tr W: www.ihd diyarbakir.org

@ihdamedcocukK | @amedihd | amedihecocukkomisyonu@gmail.com

WEQFA ALİKARIYA MIROVÎ Û KOÇÊ

GÖÇ VE İNSANİ YARDIM VAKFI (GİYAV)

Elazığ Cad. Mimar Sinan Mah. Diyar Galeria C Blok Kat: 4 No: 10 Yenişehir/DİYARBAKIR

T: 0412 223 00 90 E: g.vakfi@gmail.com W: www.giyav.org

@Gocvakfi | g.vakfi@gmail.com